

Tiểu luận kinh tế chính trị

**CÔNG NGHIỆP HOÁ - HIỆN ĐẠI HOÁ NÔNG
NGHIỆP NÔNG THÔN Ở NƯỚC TA. THỰC
TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP**

LỜI NÓI ĐẦU

Công nghiệp hoá- Hiện đại hoá là con đường tất yếu phải tiến hành đối với bất cứ nước nào, nhất là những nước có xuất phát điểm từ nền nông nghiệp kém phát triển muốn xây dựng nền kinh tế phát triển hiện đại.

Hiện nay ở nhiều nước, nhất là nước đang phát triển, phát triển công nghiệp nông thôn được coi là vấn đề tất yếu có ý nghĩa chiến lược lâu dài. Đối với Việt nam là một quốc gia lạc hậu, hơn 80% dân số sống ở nông thôn với một cơ cấu kinh tế độc canh thuần nông, năng suất lao động thấp, nhu cầu việc làm rất bức bách. Đại hội lần IX Đảng Cộng sản Việt nam đã khẳng định tính đúng đắn đường lối CNH- HĐH nước ta, trong đó đặc biệt coi trọng phát triển công nghiệp nông thôn, từ đó làm chuyển dịch cơ cấu kinh tế thực hiện CNH- HĐH nông nghiệp, nông thôn.

Từ thực tiễn và trên cơ sở tham khảo các tài liệu, em đã quyết định tự chọn đề tài ***“Công nghiệp hoá- Hiện hoá nông nghiệp nông thôn ở nước ta. Thực trạng và giải pháp”*** để nghiên cứu.

Với đề tài này em mong góp phần vào những cố gắng chung đáp ứng nhu cầu nghiên cứu tình hình phát triển công nghiệp nông thôn trong công cuộc Công nghiệp hoá- Hiện đại hoá đất nước.

Ngoài phần mở đầu, kết luận, đề tài gồm 3 phần:

I-/ Vai trò của công nghiệp nông thôn trong quá trình Công nghiệp hoá- Hiện đại hoá nông thôn.

II-/ Thực trạng công nghiệp nông thôn Việt nam.

III-/ Phương hướng, mục tiêu và giải pháp phát triển công nghiệp nông thôn Việt nam đến năm 2010.

CHƯƠNG I

VAI TRÒ CỦA CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN TRONG QUÁ TRÌNH CÔNG NGHIỆP HOÁ- HIỆN ĐẠI HOÁ NÔNG THÔN VIỆT NAM.

I-/ Công nghiệp nông thôn trong chuyển dịch cơ cấu kinh tế và phát triển nông thôn.

1-/ Cơ cấu kinh tế nông thôn và công nghiệp nông thôn.

Trong lịch sử và cho đến nay, cơ cấu kinh tế Việt nam được tổ chức gắn liền với các ngành nghề và lãnh thổ như sau:

- (1) Làng xã thuần nông.
- (2) Làng nông nghiệp, kiêm thêm nghề phụ.
- (3) Làng chuyên các ngành nghề truyền thống (Làng gốm sứ, làng dệt...)
- (4) Làng nghề mới hình thành (ven đô thị, ven trục đường giao thông).
- (5) Các cơ sở và doanh nghiệp phi nông nghiệp (trang trại, xí nghiệp phi nông nghiệp ở các thị trấn, thị tứ).
- (6) Các xí nghiệp công thương nghiệp dịch vụ của tỉnh (quy mô nhỏ)
- (7) Các xí nghiệp công thương nghiệp dịch vụ của Trung ương đặt tại địa bàn tỉnh và các thành phố (Quy mô lớn).

Trong cơ cấu kinh tế hiện tại ở Việt nam, có một thực thể bao gồm các hoạt động phi nông nghiệp ở nông thôn với phạm vi trải rộng từ các dạng hình tổ chức hoạt động kinh tế từ (2) đến (5) được quy ước là các dạng hoạt động công nghiệp nông thôn.

2-/ Vai trò công nghiệp nông thôn trong chuyển dịch cơ cấu kinh tế và thực hiện công nghiệp hoá.

- Công nghiệp nông thôn là một bộ phận của công nghiệp với các trình độ khác nhau, phân bố ở nông thôn, gắn liền với sự phát triển kinh tế xã hội ở nông thôn, bao gồm nhiều ngành nghề, đan xen chặt chẽ với .
- Kinh tế nông thôn, nhất là sản xuất nông nghiệp. Công nghiệp nông thôn không phải là toàn bộ các hoạt động phi nông nghiệp hoặc bó hẹp trong các tiểu thủ công nghiệp ở nông thôn mà bao gồm bộ phận sản xuất công nghiệp và các dịch vụ có tính chất công nghiệp.
- Công nghiệp nông thôn có vai trò ngày càng to lớn, hiện đang thu hút 60% tổng số lao động và tạo ra khoảng 40% giá trị tổng sản lượng của tiểu thủ công nghiệp trong cả nước. Công nghiệp nông thôn thúc đẩy sự .
- Hình thành hoàn thiện và mở rộng thị trường, góp phần nâng cao trình độ kỹ thuật, mở rộng quy mô của quá trình sản xuất và tái sản xuất kinh tế nông thôn. công nghiệp nông thôn gắn chặt chẽ với sự phát triển kinh tế xã hội nông thôn, nó có tác động đến sản xuất nông nghiệp ở cả đầu vào lẫn đầu ra trong sản xuất nông nghiệp.

** Những thách thức đối với nông nghiệp Việt nam trong quá trình phát triển.*

- Hiện nay khu vực nông thôn vẫn đang ở tình trạng xuất phát thấp khi chuyển sang giai đoạn mới: GDP từ nông nghiệp chỉ chiếm 30% tổng sản phẩm quốc nội, thu nhập bình quân một lao động trên tháng khoảng 100.000đ thấp hơn rất nhiều

so với thành thị. Thêm vào đó tình trạng phân hoá lớn giữa các khu vực thuần nông và phi thuần nông.

- Khu vực nông thôn tỷ lệ người nghèo quá lớn: thành thị số hộ nghèo đói khoảng 2,4% còn nông thôn 35- 40%, đặc biệt vùng cao, vùng xa.
- Sự phát triển không đồng đều giữa các khu vực nông thôn: Đồng bằng sông Cửu Long, miền đông Nam Bộ, đồng bằng sông Hồng là ba khu vực tương đối phát triển, còn lại khu vực chậm phát triển.
- Sự bùng nổ ngành nghề ở nông thôn với vấn đề môi trường sinh thái.
- Vấn đề tỷ lệ thất nghiệp cao ở nông thôn lên tới 15%.

** Những điều kiện tiền đề cho công nghiệp hoá nông thôn.*

- Quá trình phân công lao động trong nông thôn phải thực sự chuyển đổi mạnh mẽ theo hướng giới nghề nào làm nghề đó, không nên quá phụ thuộc vào nghề nghiệp thuần nông. Muốn vậy cần có thể chế cho tồn tại thị trường trao đổi, chuyển nhượng ruộng đất và thị trường lao động ở nông thôn.
- Năng suất lao động trong nông nghiệp phải đủ cao để nuôi sống số người không có việc làm nông nghiệp.
- Phải có các trung tâm ngành nghề mới(phi nông nghiệp), thương mại dịch vụ được mở ra với thu nhập cao hơn sản xuất nông nghiệp để thu hút lao động nông nghiệp.
- Văn hoá, tâm lý, tập quán của nông dân địa phương phải phù hợp, thuận lợi cho việc di chuyển ngành nghề, chuyển đổi lao động.

CHƯƠNG II

THỰC TRẠNG CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VIỆT NAM

I-/ THỰC TRẠNG CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN- ĐÁNH GIÁ TỔNG QUÁT.

- Công nghiệp nông thôn đã có sự chuyển biến tích cực thực sự, sự quản lý xơ cứng gò bó trước đây đã được xoá bỏ về cơ bản những chủ trương, chính sách hoá đời sống kinh tế đã dần dần thấm vào mỗi người dân, cơ cấu vốn đầu tư ở nông thôn đã chuyển theo hướng giành cho sản xuất công nghiệp và tiểu thủ công nghiệp nhiều hơn.
- Cơ cấu công nghiệp nông thôn đã thay đổi theo hướng thích ứng với cơ chế kinh tế mới trong những điều kiện mới.
- Ngành nghề sản phẩm truyền thống từng bị mai một đã dần dần được khôi phục lại do yêu cầu khách quan của nền kinh tế, của thị trường trong nước và quốc tế.

** Tuy nhiên hiện nay Công nghiệp nông thôn đang đứng trước những khó khăn:*

- Kinh tế nông thôn thu nhập thấp, kém phát triển, cây lúa chiếm tỷ lệ tuyệt đối, sức mua còn yếu.
- Công nghiệp nông thôn rất nhỏ bé, chiếm 2% lao động ở nông thôn, giá trị xấp xỉ 7% giá trị sản lượng nông nghiệp và thủ công nghiệp....
- Trình độ kỹ thuật của công nghiệp nông thôn còn thấp về cả sản phẩm, thiết bị lẫn công nghệ.
- Công nghiệp nông thôn phát triển không đồng đều.

- Thị trường nông thôn chậm phát triển với cơ cấu manh mún, phân tán, tỷ lệ sản phẩm hàng hoá thấp.
- Kinh nghiệm người nông dân trong lĩnh vực phi nông nghiệp còn hạn chế, chưa dám chấp nhận rủi ro và mạnh dạn kinh doanh, đầu tư.
- Điều kiện cơ sở vật chất xã hội cho kinh doanh chưa được chú trọng.
- Cơ chế quản lý tập trung bao cấp vẫn còn tồn tại ở nông thôn .
- Trình độ sản xuất không đồng đều.

II-/ DOANH NGHIỆP- DỊCH VỤ TRONG CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VIỆT NAM.

* *Doanh nghiệp trong Công nghiệp nông thôn .*

- Quy mô sản xuất.
- Trình độ cơ khí hoá.
- Hiệu quả sản xuất kinh doanh.

* *Dịch vụ trong Công nghiệp nông thôn được hình thành bởi các loại sau:*

- Dịch vụ về vốn ở nông thôn .
- Dịch vụ cơ khí.
- Dịch vụ thương nghiệp.

Trong ba loại dịch vụ trên thì dịch vụ về vốn đối với công nghiệp nông thôn là quan trọng nhất nhưng gặp không ít khó khăn: Thiếu vốn, mạng lưới tín dụng nông thôn chưa phát triển, tín dụng ngoài quốc doanh nông thôn chưa nhiều, cơ sở vật chất hệ thống tín dụng nông thôn thô sơ, nghèo nàn, trình độ cán bộ thấp.....

III-/ KẾT CẤU HẠ TẦNG TRONG CÔNG NGHIỆP HOÁ NÔNG THÔN VIỆT NAM.

* *Xây dựng và phát triển mạng lưới giao thông nông thôn .*

- Mật độ đường thấp kém.
- Công nghệ làm mặt đường thô sơ đơn giản, chủ yếu là dân tự làm .

* *Xây dựng mạng lưới điện.*

- Kết quả của xây dựng mạng lưới điện.
- Sự phát triển chưa đồng bộ của các ngành hạ tầng cơ sở nông thôn

* *Phát triển mạng lưới giáo dục y tế nông thôn.*

CHƯƠNG III

PHƯƠNG HƯỚNG, MỤC TIÊU VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VIỆT NAM ĐẾN NĂM 2010

I-/ MỘT SỐ PHƯƠNG HƯỚNG PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VIỆT NAM ĐẾN NĂM 2010.

- Phát triển công nghiệp chế biến nông sản.
- Phát triển công nghiệp và tiểu thủ công nghiệp quy mô vừa và nhỏ.
- Phát triển vật liệu xây dựng cấu trúc hạ tầng.
- Phát triển các ngành dịch vụ.
- Phát triển các ngành nghề thu hút nhiều lao động, mang lại hiệu quả thu nhập cho người lao động.
- Khuyến khích tất cả các thành phần kinh tế phát triển Công nghiệp nông thôn .
- Tạo các điều kiện thuận lợi cho Công nghiệp nông thôn phát triển.
- Cần phải hỗ trợ vốn cho doanh nghiệp trong Công nghiệp nông thôn .

II-/ MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VIỆT NAM NĂM 2010

Mục tiêu trước mắt: tạo công ăn việc làm, tăng thu nhập cho dân cư nông thôn, góp phần xoá đói giảm nghèo và giảm các tệ nạn xã hội trong nông thôn hiện nay.

- Mục tiêu lâu dài: tạo chuyên dịch cơ cấu một cách tích cực, xây dựng một cơ cấu kinh tế hợp lý, tiên bộ, từng bước hiện đại hoá, thực hiện mục tiêu “Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, văn minh” đi lên CNXH .
- Cơ cấu kinh tế nông thôn: nông nghiệp 40% (trồng trọt 20%, chăn nuôi 20%). Công nghiệp và tiểu thủ công nghiệp 30%, Dịch Vụ 30%. Thu nhập bình quân đầu người khu vực nông thôn 500- 600 USD/ năm

(2010) và 1400 USD/ năm (2020).

- Tăng cường đầu tư phát triển cơ khí phục vụ các ngành sản xuất, chế biến nông, lâm sản, tiểu thủ công nghiệp và các ngành nghề nông thôn. Tỷ lệ cơ giới hoá chung toàn ngành đạt 40- 50% (d2005).
- Đổi mới cơ bản công nghệ lạc hậu, nâng cao các lĩnh vực trọng điểm ngang tầm khu vực và thế giới. Tỷ lệ đổi mới công nghệ hàng năm là 10- 12%.
- Tốc độ tăng trưởng Công nghiệp nông thôn đạt 9- 10%/ năm.
- Lao động dự kiến trong Công nghiệp nông thôn đạt 5 triệu (2010).
- Tạo 180.000- 200.000 việc làm từ tiểu thủ công nghiệp (2020)
- Tăng thu nhập ngành tiểu thủ công nghiệp từ 20% lên 70% GDP nông thôn
- Mở rộng thêm 1000 làng nghề mới.
- Kim ngạch xuất khẩu từ tiểu thủ công nghiệp đạt (2010) 1 tỷ.

III-/ MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM ĐẨY MẠNH CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN ĐẾN 2010

- Hình thành mạng lưới dịch vụ, thông tin tư vấn hỗ trợ phát triển Công nghiệp nông thôn từ tỉnh đến huyện, xã, với các hoạt động: tuyên truyền chủ trương chính sách phát triển Công nghiệp nông thôn.
- Tăng cường đầu tư của nông nghiệp cho các nghiên cứu ứng dụng những thành tựu khoa học, kỹ thuật công nghệ mới vào phát triển Công nghiệp nông thôn theo hướng hiện đại hoá
- Tiếp tục đẩy mạnh đầu tư phát triển mạng lưới giao thông vận tải, thông tin liên lạc, giáo dục y tế phù hợp với điều kiện sinh thái.

- Xây dựng các chính sách khuyến khích các thành phần kinh tế đầu tư phát triển Công nghiệp nông thôn.
- Phát triển các làng nghề truyền thống và các làng nghề có liên quan trong vùng.
- Các giải pháp về vốn, thủ tục hành chính. Thị trường
- Nâng cao trình độ công nghệ: Hướng dẫn tư vấn chuyển giao công nghệ mới, nghiên cứu công nghệ phù hợp.
- Xây dựng các cụm công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp tập trung.
- Quy hoạch vùng nguyên liệu khai thác
- Hình thành và mở rộng thị trường của Công nghiệp nông thôn
- Thúc đẩy sự hình thành và củng cố các quan hệ liên kết với Công nghiệp nông thôn

- Trợ giúp doanh nghiệp Công nghiệp nông thôn tạo lập năng lực nội sinh
- Phát triển công nghiệp đô thị hỗ trợ Công nghiệp hoá nông thôn

KẾT LUẬN

Phát triển Công nghiệp nông thôn đóng vai trò “chìa khoá ” cho công cuộc phát triển toàn diện nông thôn, nó tác động trực tiếp và mạnh mẽ đến chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông thôn, làm tăng năng suất lao động, tạo việc làm tăng thu nhập mở rộng các ngành nghề phi nông nghiệp. Tuy nhiên, quá trình phát triển Công nghiệp nông thôn Việt nam không thể diễn ra một cách suôn sẻ tốt đẹp mà nó phải gặp vô số vấn đề vướng mắc cần tháo gỡ. Công nghiệp nông thôn Việt nam còn trong tình trạng non kém với những thành tựu đã đạt được cùng với việc lộ rõ nhưngx khó khăn của quá trình phát triển Công nghiệp nông thôn hay chưa có sự phối hợp đồng bộ các bộ phận cơ sở hạ tầng, dịch vụ hỗ trợ cho phát triển Công nghiệp nông thôn. trên cơ sở nhận thức rõ vai trò của Công nghiệp nông thôn, nắm bắt học hỏi kinh nghiệm các nước khu vực và nhận biết những khó khăn thách thức bộc lộ trong quá trình, Đảng và nhà nước ta đã vạch ra những mục tiêu định hướng cho sự phát triển Công nghiệp nông thôn hướng tới 2010.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

- 1-/ Giáo trình kinh tế phát triển
- 2-/ Định hướng CNH- HĐH VN đến năm 2010
- 3-/ Vấn đề phát triển nông thôn ở nước ta
- 4-/ Tạp chí cộng sản số 1/97, số 15/97

MỤC LỤC

	Trang
Lời nói đầu	1
Chương 1.....	2